kambio

portabos independiente antijano

In dit maartnummer een belangrijke lijst ter vergelijking van prijzen van een dertigtal artikelen in Curaçaose Supermarkets, waaruit blijkt dat prijsbeheersing op de Antillen nog steeds taboe is; verder een voorbeeld van een Antilliaans partijprogram, een onvoldoende voor geschiedenis voor Tromp, een tweede Bon Biní-geste van Kambio, de Kennedy-ronde, een boekbespreking, dit alles en nog meer in dit eerste nummer van de derde jaargang, waarvoor U nog geen abonnementsgeld betaald heeft. Bespaar ons het tijdrovend incassowerk en maak ons Uw 5 gulden over.

anja 3, número 1 maart 1967

kambio

portabos independiente antijano

redakshon: h. arends, h. hollander, antijas; m. de castro, tilburg; e. n. kleinmoedig, a. moen, amsterdam; r. pieters, delft; c. romney, leiden; j. eustatia, f. oduber, g. maduro, nijmegen

direkshon
na hulanda: e. n. kleinmoedig, johan huizingalaan 340 amsterdam
na antijas: h. arends, sta. rosaweg 80, burundanga, curaçao.

kontenido:

kambio ta sali kada seis siman;
supskrishon ta monta f. 5.— pa anja.
eksemplarnan di kambio ta ser bendí pa f. 0.75 kada uno na libreríanan antijano.
pa tur otro informashon: tel. 23434-36091-35816.
imprenta: otto h. zalm.

numero di giro:
na hulanda: no 699830 na nomber di e. n. kleinmoedig
na corsow: no 238200 na nomber di kambio.

Verkiezingen en Maatschappij-hervorming

een Antilliaans partijprogram

Binnenkort is het zover dat alle Antillianen, Surinamers en Nederlanders woonachtig op de Antillen en ouder dan 21 jaar door middel van het stembiljet hun eilandelijke besturen zullen samenstellen en daardoor in principe mee zullen beslissen over de koers welke die overheden de komende vier jaren zullen volgen ten aanzien van belangrijke zaken als de ekonomie of het sosiale beleid op de respektievelijke eilanden.

Een of ander motief, al of niet rationeel, al of niet getuigend van inzicht in de bestaande maatschappelijke of de klasseverhoudingen ligt aan ieders keuze van een kandidaat en politieke groepering of partij ten grondslag. In de kern van de zaak hopen de meeste kiezers door de daad van het stemmen hun heden en hun nabije toekomst veilig te stellen.

Welke de motieven ook mogen zijn, hetgeen uiteindelijk van belang is voor de samenleving-als-geheel is, of het resultaat van de politieke keuze van de kiezers het effekt zal hebben, dat hun heden en hun nabije toekomst inderdaad verzekerd zullen zijn, d.w.z. verzekerd van werk, van een toereikend inkomen voor de bevrediging van de primaire behoeften als voedsel, kleding, behuizing en geneeskundige verzorging, kortom van een menswaardig bestaan.

Allen kunnen wij weten dat voor een derde tot meer dan de helft van de bevolking op onze eilanden een dergelijk bestaan geen werkelijkheid is, maar juist de grote wens. Hetgeen minder mensen kunnen of willen beseffen is dat zeker nog een derde van de bevolking bij wijze van spreken morgen in overeenkomstige levensomstandigheden kan geraken als de helft die heden een noodlijdend bestaan kent.

De positie op de arbeidsmarkt van de minderheid in een witteboord-baan verschilt principieel niet van die van de meerderheid die d.m.v. handenarbeid in haar levensonderhoud voorziet (of voorzag). Ook de minderheid van hoofdarbeiders is afhankelijk van beslissingen, die buiten hen om en o.b.v. het winstmotief worden genomen, en van de toevallige situatie op de arbeidsmarkt, d.w.z. van de verhouding tussen de vraag naar hen bij ondernemers en het aanbod of aantal van hen dat werk zoekt.

Verkiezingen kunnen een situatie van grote behoefte aan werk en bestaanszekerheid zeer wel laten voortbestaan. Echter ook aanzienlijk ten gunste van de werkzoekenden en andere onderbedeelden veranderen. Of die verandering zal plaats vinden, is voor een belangrijk deel een kwestie van georganiseerde, massale politieke aktie van allen die direkt en indirekt te lijden hebben onder het strukturele geweld van het ekonomiese systeem.

Met nadruk dient nu gesteld te worden dat verkiezingen die de hoogst noodzakelijke struktuurveranderingen in met name de eigendoms- en machtsverhoudingen in onze samenleving niet teweeg brengen, feitelijk schijnvertoningen van demokratie zijn, een rumoerige neuzentellerij, die hoofdzakelijk ten doel heeft een door haar levensomstandigheden gefrustreerde meerderheid van de kiezers een legale en relatief onschadelijke methode te bieden om de bij haar door ontbering en vernedering veroorzaakte onvrede te ontladen. Zolang politieke groeperingen of partijen geen programma hebben dat gericht is op een ingrijpende hervorming van de bestaande maatschappij, noch van zins zijn die hervorming door te voeren ten bate van de loontrekkers, het salariaat en hun gezinnen, staan de verkiezingen op onze eilanden gelijk aan politieke oplichterij.

Het zijn vooral de eigendoms- en de daarop gebaseerde machtsverhoudingen, die bepalend zijn voor de organisatie van de maatschappij. Van die verhoudingen hangt het af of genoemde basisbehoeften van de gehele bevolking bevredigend kunnen en zullen worden. De vernederende armoede en de schaarste voor zeker de helft van de bevolking en de demoraliserende werkloosheid voor meer dan een derde van de ekonomies produktieve bevolking tonen ondubbelzinnig aan dat de ekonomie noch in de eerste plaats, noch in hoofdzaak gericht is op een konstante en volledige bevrediging van die behoeften, waartoe ook werk en een toereikend inkomen behoren. Dit betekent geenszins dat dat niet in veel grotere mate dan heden het geval zou kunnen zijn. Op basis van cijfermateriaal en kennis van andere produktie- en maatschappijsystemen dan het huidige kapitalistiese stelsel op onze eilanden, zijn wij van mening dat een ruimere en betere bevrediging van de kollektieve behoeften er zeer wel mogelijk is. Het is er heden niet in de eerste plaats een kwestie van niet kunnen als wel van niet zullen, hetgeen impliceert dat de bestaande eigendoms- en machtsverhoudingen bepaalde groepen, i.c. de eksponenten van de bezittende klasse, in een positie plaatsen van waaruit zij een ekonomiese en een politieke macht uitoefenen, die verwerkelijking van een beleid gericht op bevrediging van die behoeften te-

gengaat, zij het dan wel mede door een bij voorbaat 'begrijpende houding' bij vele zogenaamde volksvertegenwoordigers.

Sinds de vorming van politieke partijen na de Tweede Wereldoorlog hebben prakties alle politieke leiders en volksvertegenwoordigers op de Antillen uit vrees voor of omwille van 'gevestigde belangen' zeer vele kiezers in meer of mindere mate misleid door hun geesten gevangen te houden in de irrationaliteit van hun sentimenten en door hen onwetend te laten omtrent de implikaties van de eigendoms of produktieverhoudingen in hun samenleving. Ofschoon velen zich daardoor niet bewust zijn geworden van het klassebepaalde karakter van hun levensomstandigheden, noch zich bewust zijn geworden van hun rechten op arbeid en op zeggenschap over hun ekonomies lot, en nog minder van hun kollektieve macht als werknemers, zijn zij door hun maatschappelijke positie gekonditionneerd de bezittende kasse als hun ware vijand te zien. In het belang van de sosiale en ekonomiese vooruitgang dient deze visie en de daarmee samenhangende gevoelens bij grote groepen van de bevolking tot duidelijke, radikale, gerechtvaardigde eisen verwoord te worden. De verwerkelijking van die eisen is de taak van degenen die zij door middel van hun stem politieke macht zullen verlenen.

Onder het devies dat het recht van iedere burger op de Antillen op arbeid, een toereikend inkomen, en bestaanszekerheid voorgaat op behoud of vergroting van winst en vermogen door partikulieren, propageren wij, voorstanders van 'kambio' in de bestaande struktuur van de maatschappij op onze eilanden, een anti-kapitalistiese, radikaal-progressieve politiek ten bate van allen die niet over een arbeidsloos inkomen kunnen beschikken.

Indien KAMBIO en haar geestverwanten, zoals reeds gesuggeerd werd, een politieke partij zou zijn, dan zouden de volgende punten de hoofdlijnen van haar programma voor de aanstaande verkiezingen weergeven.

I. EKONOMIE EN WERKGELEGENHEID.

— De Overheid dient door middel van een centraal investeringsbeleid en d.m.v. alle produktiesektoren bindende planning op middellange termijn (5 á 7 jr) een ekspanderende ekonomie en konstante tevens volledige werkgelegenheid te garanderen.

— De Overheid moet een nationaal herstruktureringsfonds uit direkte belastingen (op inkomens, vermogens, en winsten) vormen.

— De Overheid dient de werkgelegenheid en de ekonomiese produktie op korte termijn te vergroten door omvangrijke openbare werken en infrastrukturele projekten uit te laten voeren.

— De Overheid dient her- of

bijscholing van ontslagenen verplicht te stellen en daartoe voorzieningen te scheppen.

— De Overheid dient de koopkracht van de kategorieën met lage tot zeer lage inkomens op korte termijn te verhogen door het scheppen van goedkope kollektieve of gemeenschapsvoorzieningen (sosiale verzekeringen, gezondheidszorg, openbare nutsbedrijven).

II. ALGEMENE MIDDELEN. (BELASTINGEN)

— De finansiële middelen van de Overheid dienen hoofdzakelijk uit direkte belastingen verkregen te worden alsook door minstens gedeeltelijke nationalisatie van het bank- en verzekeringswezen; de meer dan tien jaar achterlopende inning van direkte belastingen moet drasties versneld en de accountantskontrole verscherpt worden.

— De belasting op inkomens hoger dan NAf. 40.000,— per jaar dient met minstens 50% verhoogd te worden; inkomens lager dan NAf. 6.500,— per jaar dienen vrij te zijn van direkte belastingheffing.

— Er dient een belasting van minstens 5% op de vermogens van meer dan NAf. 30.000,— ingevoerd te worden.

— De belasting op de bedrijfswinsten dient met minstens 10% verhoogd te worden.

— Er dient een spekulatiewinstbelasting van minstens 50% ingevoerd te worden; zo ook hoge suksessie- en schenkingsrechten.

— De omzetbelasting op luxegoederen moet verhoogd en een weeldebelasting ingevoerd worden.

III. WELVAARTSVERDELING.

— De Overheid moet de huidige inkomens en vermogenskonsentratie ongedaan maken d.m.v. sterk progressieve direkte belastingen (zie: II), prijzenverlagingen, prijzenstop en prijzenkontrole in het algemeen; eksorbitante winstmarges (200-300% en méér) dienen drasties tot sosiaal en ekonomies aanvaardbare proporties teruggebracht te worden.

— De Overheid dient een procentueel sterkere stijging van de lagere inkomens ten opzichte van de overige, hogere inkomens jaarlijks te garanderen;
zij moet het wettelijke minimumloon op korte termijn tot minstens 100% boven het huidige bedrag verhogen, en tevens garanderen dat dat minimumloon voor mannen én vrouwen sneller stijgt dan het loongemiddelde én sneller dan het nationaal inkomen zelf; dat minimumloon dient in te gaan bij 21 jaar of bij huwelijk; gelijk loon voor gelijke arbeid.

— De Overheid dient goedkope kollektieve of gemeenschapsvoorzieningen te scheppen, zonodig door middel van gedwongen leningen tegen lage rente (d.i. minder dan 3%); zij moet minstens in bestaande partikuliere nutsbedrijven deelnemen.

— De Overheid dient of een totale inkomenspolitiek of een volledig vrije loonpolitiek te voeren; onder geen beding een SER-loondiktatuur middels afwijzende adviezen ten aanzien van loonverhogingen of werktijdverkortingen met behoud van loon.

— De Overheid dient een gemeenschapsbedrijf voor volkswoningbouw te stichten, en gronden voor bouw en bezit van deze woningen tegen minimum-prijzen te onteigenen.

IV. ONDERNEMINGSRECHT.

— De Overheid dient publikatie van jaarverslagen en tussentijdse rapporten door alle grote ondernemingen wettelijk verplicht te stellen en op naleving hiervan straf toe te zien.

— Er dienen op korte termijn bankwetten ingevoerd te worden.

— Er moet een enquete- en beroepsrecht ingevoerd worden waardoor werknemers bij misstanden en ernstige konflikten in, resp. met de onderneming een beroep op de rechter kunnen doen.

— Er mogen geen quasi-medebeslissende organisaties als ondernemingsraden en arbeiderskommissarissen naar Nederlands model ingesteld worden.

— Het recht van de werknemers op werkstaking moet onverkort wettelijk worden vastgelegd, en art. 180 bis, welke stakingen die ekonomies ontwrichtend heten te zijn, verbiedt, moet worden vernietigd.

V. RUIMTELIJKE ORDENING.

— De Overheid dient een bindend en omvattend bestemmingsplan voor de grond vast te stellen; zij moet grondspekulatie effektief tegengaan.

VI. BEVOLKINGSPOLITIEK.

— De Overheid dient een politiek te voeren gericht op geboorteregeling en geboortebeperking.

— Abortus op verstandelijke gronden dient gelegaliseerd te worden.

— Ter bevordering van de mentale hygiëne en ter normalisering van interseksuele verhoudingen alsook ter verwerkelijking van voornoemde doeleinden, moet een intensieve, tevens wetenschappelijk verantwoorde voorlichting via de massamedia (t.v., radio, krant) en konsultatieburos op korte termijn door de Overheid georganiseerd worden.

VII. STAATSRECHTELIJKE HERVORMINGEN.

— Het zogeheten 'Statuut' dient in het belang van de onafhankelijkheid herzien te worden.

— In het raam van een wijziging van het Statuut dient de Overheid:

* een zelfstandige behartiging van antilliaanse belangen in het buitenland te verwerkelijken,
* defensie- en luchtvaartverdragen met Nederland en andere landen jaarlijks op hun belang en merites voor de bevolking van de Antillen te toetsen,
* regulerend op te treden bij investeringen en produktie in de ekonomie,
* het Onderwijs (d.w.z. leiding en gebouwen) te nationaliseren, en de antillianisering van het personeel planmatig te versnellen,
* de emancipatie van de bevolking daadwerkelijk na te streven door infantilistiese tendenzen in verband met de monarchie aktief tegen te gaan.

Aan de kiezers om door legale politieke aktie de politici tot realisering van dit radikaal-progressief programma over te halen, en waar dat nodig is te dwingen.

A-BOM & BIG BUSINESS

Het kon niet uitblijven of via een der loslippige intriganten die cowboy-sherrif LBJ omringen, is het nieuws de wereld ingekomen dat de amerikaanse regering zich het hoofd breekt over de vraag of het wel geoorloofd zou zijn bij de bouw van een tweede kanaal door Midden-Amerika, atoomkracht te gebruiken. Hiermee is het noodzakelijk geworden voor de meeste regeringen in Latijns-Amerika zich naast de vaak niet zo eenvoudige sociaal-economische problematiek, ook bezig te houden met nucleaire zaken.

Het project een tweede kanaal door Midden-Amerika te graven zou medio 1980 volbracht moeten worden, aldus de yankees. Zou men met conventionele constructie-middelen dit project aanpakken dan zou de duur op 12 jaar en de kosten op 2,3 miljard dollar komen te staan. Gebruikmakend van atoomkracht echter wordt de tijd met de helft gereduceerd en de kosten met 1/3. Over de eventuele gevolgen op medisch gebied als gevolg van straling enz. om maar niet te spreken van consequenties tengevolge van ongelukken, zwijgt Washington. Het enige wat zij wisten op te merken toen een columbiaanse journalist er op wees, dat zelfs in de Verenigde Staten men ondanks de vergevorderde research nog geen overzicht had van de gevolgen van de toepassing van kernenergie, was: we are not speaking about public health, this is big business.

Al met al is het duidelijk dat Latijns-Amerika andermaal als proefkonijn mag fungeren. De yankees willen dit wegpraten met de argumentering dat dit kanaal noodzakelijk is geworden omdat het Panama-kanaal niet meer aan de eisen van de tijd voldoet en er meer mogelijkheden geschapen dienen te worden om de handel met Latijns-Amerika te vergemakkelijken. Er zijn echter meer argumenten die door de ranch-boys niet naar voren geschoven worden en die wij U zeker niet willen onthouden. De gevechten in Panama, waarbij in 1964 bijvoorbeeld 21 panamezen het leven lieten, bewijzen dat in het moderne Panama een sterke anti-amerikaanse tendens aan het groeien is zodat de dreiging van nationalisatie op korte termijn van diverse amerikaanse ondernemingen niet tot de onmogelijkheden behoort. Onder andere houden de yankees sterk rekening met een sluiting van het huidige kanaal of een crisis zoals men die zich nog goed weet te herinneren aan de hand van de Suez-kwestie in het Nabije-Oosten.

Doch actueler is het feit dat binnen 6 maanden het Panama-kanaalverdrag verloopt en sinds juli van het vorig jaar bevinden de onderhandelingen die gevoerd worden over het eventueel verlengen, zich in een impasse. Het ziet er naar uit dat ditmaal de Panamese regering, gesteund door nationalisten die niet schromen voor hun rechten op te komen, zich zeker niet in de boot zal laten nemen.

Het oorspronkelijk verdrag werd in 1903 gesloten en sindsdien hebben de Panamezen niet nagelaten te kennen te geven dat zij dit edict als een koloniaal tractaat beschouwen. Immers bij het tekenen van het verdrag was er beslist geen sprake van gelijke partners die een akkoord tekenden, het is meer een wilsoplegging van de zijde der amerikanen geweest, gesteund door de corrupte Panamese toplaag van destijds. Vandaar dat het te begrijpen is dat de yankees momenteel meer azen naar Nicaragua, dat krachtens tal van militaire verdragen goed in de amerikaanse greep gevangen zit. Bovendien zal de Somoza-kliek wel niet veel bezwaren aanvoeren als maar de nodige dollars betaald worden!

In Panama gaan reeds nu stemmen op om na verkiezingen van 1968 de militaire strijdkrachten van de Verenigde Staten er uit te gooien en in ieder geval de essentiële inbreuk op de souvereiniteit die de amerikanen momenteel nog teweeg brengen te niet te doen. Als antwoord zullen de amerikanen wel de nodige represailles treffen. Het zal ons dan ook niet verbazen tegen die tijd kruisers voorzien van atoomkoppen voor de Panamese kust te zien patrouilleren. Zei LBJ immers niet: Graven zullen wij, welke middelen we gebruiken zal de tijd wel leren....

Het is te hopen dat tegen die tijd de antilliaanse regering hun in ieder geval het bunkeren op onze eilanden verbiedt; misschien weet dr. Jonckheer zich dan nog te herinneren dat hij door de Panamese regering in 1967 benoemd is tot Groot-Officier in de orde van Vasco Nunez de Balboa....

◆

Waarom het onderste uit de kan?

het curaçaos bedrijfsleven aan het woord.

In het voorwoord van het blad Bedrijfsleven Curacao van november j.l. maakt drs. H. J. Sprock enkele "summiere opmerkingen" dat een reaktie van KAMBIO zonder meer uitlokt.

De bovengenoemde opmerkingen betreffen geruchten dat op de Nederlandse Antillen binnen afzienbare tijd belangrijke belastingherzieningen te verwachten zijn, een feit dus dat ons zéér na aan het hart ligt en dat wij al 2 jaar voorstaan. De heer Sprock "gevoelt" nu echter de behoefte om bij de Regering aan te dringen de nodige reserve te betrachten bij deze herzieningen. Uit hoofde van zijn funktie, Voorzitter van de Vereniging Bedrijfsleven Curacao, bevreemdt het uiteraard niemand dat hij ter ondersteuning van zijn standpunt met traditioneel kapitalistisch-liberalistische argumenten komt aanzetten, die kant noch wal raken.

In de eerste plaats vinden wij het bijzonder vreemd dat dhr Sprock stelt: "De uitbouw van de infrastruktuur (in onderontw. gebieden) is uiteraard een kostbare aangelegenheid en de financiering daarvan geschiedt dan ook grotendeels met buitenlandse steun. Op deze regel vormen de N.A. geen uitzondering". Het is jammer dat dhr Sprock niet konsekwenter durft te zijn! De uitbouw van de infrastuktuur is inderdaad een kostbare zaak maar het is pertinent geen regel dat de financiering met buitenlandse steun moet geschieden! Integendeel! Het is regel dat deze gefinancierd wordt met de opbrengsten van.... progressieve belastingen, waar dhr Sprock juist voor wil waarschuwen. Een kwalijke verdraaiing van de zaak!

In de onderontwikkelde landen moet de financiering van de infrastruktuur geschieden met buitenlandse hulp omdat het belastingstelsel tekortschiet. Dit geldt ook op de Ned. Antillen en een herziening is broodnodig. Dhr Sprock vervolgt met te stellen dat: "het belastingklimaat, in het algemeen de sleutel is die de deur opent voor vreemd kapitaal, hetzij wijd, hetzij op een kier, maar ook kan sluiten". Ook dit is maar een halve waarheid. Ter adstruktie enkele opmerkingen.

—Ondanks een belastingstelsel dat het mogelijk maakt een winstbelasting van 50% of meer (75-80%) te heffen, is er veel kapitaal beschikbaar in de industriële landen en breidt deze hoeveelheid zich konstant uit, o.a. door kapitaal-export uit onderontwikkelingslanden (ook uit de N.A.)

—Ondanks enorm hoge winstpercentages en allerlei andere faciliteiten, w.o. bijzonder gunstige belastingstelsels in de onderontw. gebieden (ook op de N.A.), is het aantrekken van kapitaal bijzonder moeilijk. Kapitaal stroomt liever naar gebieden met lagere winstmogelijkheden: West Europa en Noord Amerika (landen met enorme winstbelastingen e.o. fiscale moeilijkheden). Kennelijk zijn er dus grotere en belangrijkere "sleutels" die de deur voor het vreemd kapitaal openen.

Ook het verband dat gelegd wordt tussen het creëren van een attractief dividenden-verleden en de toegang tot de kapitaalmarkt én de stelling dat "vrijwel geen onderneming meer in staat is de voor haar expansie benodigde middelen volledig uit winst-inhoudingen op te brengen" is volkomen in strijd met de literatuur op dit gebied sedert de 2e Wereldoorlog. Steeds meer bedrijven blijken ondanks een hoge winstbelasting, d.m.v. winstinhoudingen de noodzakelijke uitbreidingen te kunnen financieren.

Dit hangt uiteraard samen (niet altijd) met de hoge rentestanden in het Westen maar het is wel degelijk mogelijk en gebeurt reeds overal op grote schaal! Indien we nu weten dat de winstmogelijkheden op de N.A. groot zijn en de rentestand laag, zou toegang tot de kapitaalmarkt heel makkelijk moeten zijn. Is dit niet het geval dan is het juist aanbevelenswaardig om de interne-financieringspraktijk op de Antillen aan te moedigen i.p.v. een beroep te doen op de gemeenschapsmiddelen om de winstmogelijkheden voor het bedrijfsleven nog verder te vergroten.

Het is triest genoeg dat de overheid zich momenteel gedwongen ziet maatregelen te treffen die een beroep doen op het winstbejag en egoisme van de één, om een grote meerderheid te kunnen helpen bij de bevrediging van hun minimum behoeften, d.w.z. werk te verschaffen. Wij begrijpen dit, maar stellen ons op het standpunt dat deze faciliteiten minimaal moeten zijn, aangezien het momenteel een noodzakelijk kwaad is dat rechtstreeks volgt uit het nu nog heersend verouderd systeem. Vandaar ook dat onze voorkeur uitgaat naar een maatschappelijk systeem met grotere bevoegdheden voor de overheid teneinde ten bate van de meerderheid van de bevolking te kunnen optreden. Slechts dan zullen de strukturele wijzigingen kunnen worden doorgevoerd die dergelijke immorele en onrechtvaardige praktijken verhinderen.

Naast de reeds verkregen faciliteiten voor nieuwe industrieën (sedert 1963) pleit dhr Sprock voor de nodige reserves bij eventuele nieuwe herzieningen, teneinde ook de instandhouding en verdere ontwikkeling van de bedrijven te vergemakkelijken.

Wij kunnen dan ook verwachten dat er binnenkort een nieuw verzoek van hem zal komen waarbij voor de reeds bestaande en misschien zelfs voor de reeds opgedoekte ondernemingen faciliteiten worden gevraagd. Wij hopen echter van onze kant dat de overheid de nodige reserve zal betrachten bij het lezen van het artikel van dhr Sprock. Een eenzijdige visie die primair rekening houdt met het belang van de ondernemer is bij dhr Sprock vanzelfsprekend, als voorzitter van de Vereniging voor het Bedrijfsleven. Voor de overheid echter is het belang van de hele gemeenschap primair en dient niet alleen het sociaal-economische maar ook het moreel-rechtvaardige-aspekt van iedere beslissing in overweging te worden genomen.

◆

MINISTERIELE GESCHIEDSHERSCHRIJVING

"The question is essentially the same as that which other societies and cultures have been confronted with; namely, whether we are capable of applying historical understanding to political action".

(Erich Fromm)

Redevoeringen van antilliaanse ministers zijn daarom zo weinig opwindend omdat zij nooit sporen vertonen van een beleid, een uitzicht op langere termijn, maar integendeel zeer kort en nauw aansluiten bij de dag-op-dag politiek die in het Fort bedreven wordt. Op zijn tijd worden grote slogans ingevoegd hetgeen slechts een versterking van de monotonie vermag te verwekken, want uit de lucht gegrepen als zij zijn, blijven zij er ook in hangen zonder ergens met de realiteit in aanraking te komen.

Met de nieuwe minister van onderwijs schijnt er echter een tijdelijke wending te komen in het eenstemmig verbaal optreden van de ministers. De heer Jossy Tromp, die voor het eerst een ministerspost bezet, heeft blijkbaar zijn —beslist aanwezige— ambities voorlopig aangewend om echt iets te zeggen wanneer hij spreekt en hiermee (on)willekeurig de aandacht op zich gevestigd. Het moge zo zijn dat deze jonge minister, wanneer hij meer in zijn departement zal zijn ingewerkt, daar zijn ambities zal laten gelden, voorlopig is dit echter niet het geval.

De doorbraak van dit aspekt van het ministeriële konformisme is niet tot stand gekomen door formuleringen over het mogelijke beleid van het kabinet, want de heer Tromp heeft zich tot het verleden gericht en hierover bepaalde gedachten naar voren gebracht die opgang maken in regerings- en aanverwante kringen; en alszodanig zijn zij zeker de moeite waard. Overigens is een goed begrip van de historie een voorwaarde om tot een visie over de toekomst te komen. Een goed begrip, dat zij met nadruk gesteld, want juist op dit punt kunnen verdraaiingen averechts uitwerken.

Welnu, de viering van 25 jaar middelbaar onderwijs op de Antillen (of was het 25 jaar P.S.C.) bood een zeer gerede aanleiding om in de geschiedenis van het onderwijs te duiken. En de heer Tromp trachtte dan ook in een redevoering op 24 oktober 1966 een verband te leggen tusssen het tot standkomen van dit onderwijs en de autonomie. En men mag terecht, of men moet zelfs, in de ontwikkeling van het onderwijs de toenmalige toestanden in onze gemeenschap verdisconteren, omdat het onderwijs zo'n belangrijk aspekt van de maatschappij is. De heer Tromp ging echter een stapje verder, door de ontwikkeling van het onderwijs te koppelen aan een ander aspekt van de maatschappij, n.l. de staatkundige positie. Een kombinatie, die zoals zal blijken, nergens door gesteund wordt.

De belangrijkste passages uit het betoog van de heer Tromp luidden dan als volgt:

"De omstandigheid dat de tweede Wereldoorlog een jaar tevoren was uitgebroken, waardoor de verbindingen met Nederland waren afgesneden en het dus niet meer mogelijk was onze leerlingen voor het volgen van middelbaar onderwijs naar dat land te sturen, heeft er ongetwijfeld sterk toe bijgedragen dat de plannen van het comité tot het vestigen van een middelbare school op de Antillen gerealiseerd konden worden".

"...er moest middelbaar onderwijs op de Antillen komen, want de Antillen waren daar rijp voor. Vandaar dat iedere weerstand is overwonnen, zoals ook iedere weerstand overwonnen is bij de wording van onze staatkundige zelfstandigheid, de actie waartoe zich ook juist in die jaren zich begon te openbaren. En hier komen wij op een niet te onderschatten schakel tussen het totstandkomen van het middelbaar onderwijs en onze autonomie".

Omdat niet alleen de heer Tromp, maar ook anderen zich een dergelijke gang van de geschiedenis voorstellen, moet met klem op de simplifikatie in deze redenering gewezen worden. Op de allereerste plaats zal inderdaad niemand kunnen ontkennen dat de 2de Wereldoorlog de oprichting van de eerste m.o. instelling op de Antillen heeft bewerkstelligd. Bij het beschrijven van het effekt echter van deze oorlog op de toenmalige situaties, zullen de meningen uiteen lopen. Zo is het beslist niet waar dat "onze" leerlingen niet meer naar Nederland konden gaan, want onze leerlingen bleven altijd op de Antillen nadat zij de mulo volbracht hadden. Het waren slechts de kinderen van de nederlanders die hun pas naar het middelbaar onderwijs in Nederland zagen afgesneden. Aangezien deze nederlanders voornamelijk bij de Shell in dienst waren voelde de Shell zich met name verplicht om een oplossing hiervoor te zoeken. De feiten wijzen dan ook uit dat de Shell een ongelooflijk groot aandeel bij de oprichting heeft gehad: de direktie-sekretaris nam persoonlijk zitting in het oprichtingskomitee, bevoegde leerkrachten werden tijdelijk met toestemming van de Shell uit haar aanwezige personeel betrokken, om niet te spreken van het materiaal dat ter beschikking werd gesteld en de haast kinderlijke wijze waarop allerlei plannen steeds aan de Shell ter goedkeuring (soms ook afkeuring) werden gelegd. Dat het m.o. niet gerealiseerd werd omdat de Antillen daarvoor "rijp" waren en nog minder omdat onze

staatkundige zelfstandigheid zich "in die jaren" (let op de vaagheid, waarover straks meer) begon te openbaren, wordt tenslotte afdoende bewezen in de voortreffelijke konstatering van de inspekteur van het onderwijs, de heer P.T.M. Sprockel, dat de school in het begin slechts voor de happy few gereserveerd was, hetgeen uit de percentages van bezoekende antilliaanse kinderen blijkt (eerste jaar slechts 4%). Hier willen wij nog aan toevoegen dat de antilliaanse kinderen in deze zelfde tijd wel geschikt werden bevonden om in militaire dienst te treden.

Op dit punt aangekomen, zal het voor velen een open vraag zijn geworden, waarom de heer Tromp zo glad aan de Shell is voorbij gegaan en persé de autonomie —zonder hiervoor feiten aan te dragen— heeft willen inschakelen. Het antwoord hierop kan men echter aantreffen in de rede die de heer Tromp enkele weken later op Statuutdag hield en waarin hij, over de strijd voor autonomie sprekende, toegaf:

> "Want zoals het waar is dat de generatie van 30 of 50 jaar geleden over deze strijd kan praten omdat zij deze heeft gekend, is het ook waar dat, hoewel het pijnlijk is dit te bekennen, vele vertegenwoordigers van de huidige generatie totaal niets over die strijd weten. Erger nog, er zijn enigen die de durf hebben die strijd te miskennen en onverdienstelijk te maken".

Het zat en zit de heer Tromp kennelijk dwars dat anderen minder gewicht toekennen aan de hele beweging voor autonomie, en hierdoor wordt het ook begrijpelijk dat hij er niet voor schroomde om het m.o. in de vlag van de autonomie te tekenen, in een soort hoop dat de laatste hierdoor scherper in het historisch perspektief zou oplichten. De geschiedenis kent echter alleen feiten en geen vage gedachtenkombinaties. Aan de andere kant zouden wij geen moment willen beweren dat de heer Tromp bewust deze verdraaiingen heeft willen plegen, overtuigd als wij zijn dat het "wishfully" van een politieke emotionaliteit in deze opvatting over de beginperiode van de autonomie, het onderzoeken van de feiten heeft belemmerd, en het aan elkaar koppelen van twee gebeurtenissen, die zich toevallig "in die jaren" voordeden, mogelijk maakt.

De huidige generatie zal dan ook voortgaan met het "onverdienstlijk" maken, in die zin dat zij het tot stand komen van de autonomie wil ontdoen van mythologische verdiensten, zoals b.v. het middelbaar onderwijs. Indien deze generatie dan ook als eerste de "strijd" voor de autonomie heeft teruggebracht tot haar werkelijke proporties, n.l. het vechten voor een doel dat reeds door de kolonisator was toegezegd, dan komt dat omdat aan deze generatie de taak is opgelegd om aan de Antillen werkelijke onafhankelijkheid te geven. En om dit laatste te realiseren moeten gezonde ideeën zich kunnen ontwikkelen, die zeker niet zullen mogen hinken op grond van een onjuiste kennis van de geschiedenis.

◆

de antilliaanse konsument

HET PRIJZEN-FESTIVAL

De prijzen van een drietal produkten, te weten slaolie, margarine en melkpoeder, zijn dus per 23 februari 1967 door de Regering vastgelegd. De Curacaose Vereniging van Handel en Nijverheid heeft onmiddellijk haar "verwondering" over deze "ingrijpende overheidsmaatregel" uitgesproken, terwijl de klant naast een vage bewondering voor deze prokonsumenten maatregel ook zal menen dat hij met deze drie produkten in de ene zaak niet duurder uit zal zijn dan de andere. Een vage bewondering, want de ministeriële Beschikking zal, behalve voor de betrokken handelaren, voor de meeste klanten verre van duidelijk zijn geworden. De kommentaren die voornamelijk vanuit de propagandahoek gegeven werden, spraken over zaken als prijsbeheersing en prijsbeleid, maar onthielden zich er wijselijk van om een gedetailleerde uitleg van deze beschikking te geven.

Kambio, geducht als zij is voor salon- en schijnsocialisme, meent in dit verband toch de puntjes op de ies te moeten zetten, temeer omdat de pas opgerichtte Antilliaanse Konsumenten Raad nog niet over de mogelijkheden beschikt om bij gelegenheden als deze met de vereiste voorlichting voor de dag te komen.

De Beschikking van de Minister van Ekonomische Zaken geldt slechts voor het eilandgebied Curacao en niet voor de andere eilanden van de Antillen. Verder stelt deze Beschikking slechts de maximum winstpercentages van de kleinhandelaren vast, waardoor de prijzen van de verschillende merken slaolle, melkpoeder en margarine in alle winkels gelijk kunnen worden. Althans wanneer de kleinhandelaren allemaal besluiten om maximaal op deze drie produkten te gaan verdienen. Het is overigens bepaald niet denkbeeldig dat bepaalde kleinhandelaren zich met een lagere dan de toegestane maximum winstmarge zullen tevreden stellen om hiermede klanten aan te trekken, terwijl zij dit "verlies" weer ongedaan kunnen maken door nauwelijks merkbare prijsverhogingen uit te smeren over alle andere produkten, waarvoor uiteraard geen maximum winstmarges bestaan.

Indien dit laatste gebeurt, en er zijn nauwelijks argumenten aan te voeren om dit onmogelijk te maken, dan zit de konsument wederom in zijn oude schuit die de —soms dagelijkse— prijsschommelingen willoos moet ondergaan, zonder ergens houvast te kunnen krijgen. Hiermee is eigenlijk alles over deze Beschikking gezegd en het komt er dus op neer dat er voor de klant niets veranderd is, ondanks al het gepraat van diegenen die het tegendeel zouden willen suggereren.

Tenslotte is het misschien interessant om erop te wijzen dat deze Beschikking de groothandelaren op geen enkele wijze ristrikties oplegt en hen volkomen vrijlaat om zelf hun winstmarges te bepalen, ook ten aanzien van de produkten slaolie, melkpoeder en margarine.

Om de oprechte teleurstelling te verzachten van die konsumenten, die gehoopt zouden hebben dat het rad van de prijzen door deze nieuwe Beschikking langzamer zou gaan draaien, heeft Kambio gemeend de prijzen van een aantal produkten zoals die in enkele grote supermarkets aangegeven worden, naast elkaar te publiceren. Voor de Antilliaanse konsument is namelijk de maximale hoogte van de prijzen (waarop de Beschikking zich richt) slechts één aspekt van de situatie waarop hij geen enkele invloed kan laten gelden. Daarnaast beletten de voortdurende prijsschommelingen hem echter tenenenmale een idee te krijgen waar én wanneer én voor hoe lang een bepaald produkt het goedkoopst ingeslagen kan worden. Een ministeriële Beschikking die de prijsverlagingen en -verhogingen enigszins kanaliseert zou de zaak van de konsument op dit moment waarschijnlijk veel meer hebben geholpen, dan hetgeen de Beschikking van februari j.l. heeft pogen te doen.

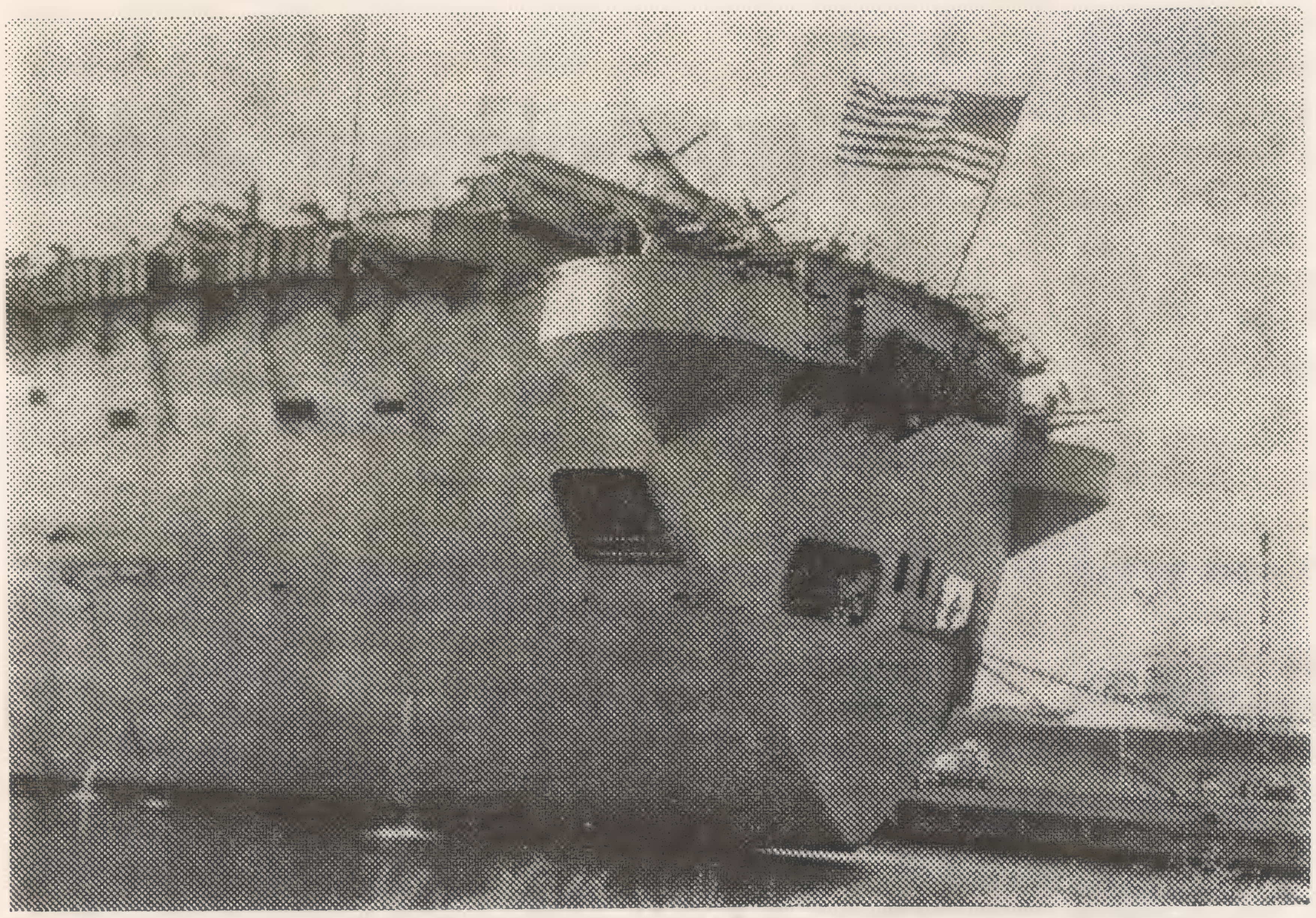
Waarom zou men de handelaren bijvoorbeeld niet kunnen verplichten om slechts op de eerste dag van elke maand wijzigingen te mogen brengen in hun prijzen? Dan zouden: **a** de produkten in de verschillende zaken toch in prijs kunnen blijven verschillen, **b** de handelaren hun capaciteiten en zakelijke inzichten vrijut kunnen blijven toepassen in de onderlinge konkurrentie, **c** de konsumenten voor het eerst een eerlijke kans krijgen om zelf te kunnen bepalen hoe en waar zij hun benodigde waren het beste kunnen kopen.

Zou een dergelijke Beschikking niet op korte termijn tot stand kunnen komen?

Een lijst zoals Kambio die nu op de volgende pagina heeft afgedrukt, zou de klant dan zelf kunnen aanleggen van de zaken die hij pleegt te bezoeken, terwijl hij zeker zou weten dat die lijst één maand geldig zou blijven.

◆

	Esperanza (Suffisant)	Colon	Henderson (Roodeweg)	Suikertuintje	Vreugdenhil (Ansinghstr.)	Henderson Centrum	Verschil tussen duurste en goedkoopste uitgedrukt in %
Whip 'n Chill pudding (3¼ oz)	0.46	0.52	0.55	0.49	0.52	0.55	19.6%
Gold Medal bloem (2 lbs)	0.45		0.42	0.49	0.45	0.42	16.7
Ovomaltine (1 lb)	2.18	2.45	2.47	2.45	2.45	2.47	13.3
Clorox (1 lb)	0.59	0.59	0.59	0.62	0.59	0.59	5.1
Rum San Pablo 700 cc.		4.25	4.25	4.20	4.25	4.35	3.6
Rum San Pablo (½ gallon)	9.25	9.60	10.25	9.80	10.25	10.25	10.8
Whisky White Horse 0.75 l		7.75	7.75	7.75	7.80	7.75	0.6
Whisky White Horse (2.25 liter)	18.25	18.25	18.25	18.60	18.50	18.25	1.8
Pet Milk geëvaporeerde (410 gram)	0.29	0.30	0.32	0.32		0.32	10.3
Cayman, pine disinfectant, grote fles	1.20	1.25	1.25	1.50	1.25	1.25	25.0
Cayman, pine disinfectant, kleine fles	0.84	0.89	0.80	1.00	0.80	0.80	25.0
Tide (1 lb 4ozs) regular size	0.78	0.80	0.80	0.82	0.82		5.1
Tide (3 lbs 3 ozs)	1.85	1.85	1.85	2.05	1.98	1.85	10.8
Fab (1 lb 4 ozs)	0.78	0.75	0.80	0.82	0.82	0.80	9.3
Fab (3 lbs 1 ozs)	1.85	1.75	1.85	2.05	1.98	1.85	17.1
Listerine (3 fluid ounces)	0.79	0.75					5.3
Listerine (7 fluid ounces)	1.39	1.39	1.60	1.50	1.39	1.60	15.1
Fish mosquito destroyer (chineze spiralen)	0.29			0.45		0.45	55.2
Libby's Corned Beef (340 gram)	0.95	0.95	0.92	1.10	0.95	0.92	16.4
Spam (340 gram)	1.29	1.35	1.35	1.50	1.47	1.35	16.3
Nutrix rijstebloem kindermeel (2 ons)	0.55	0.50	0.50	0.55	0.55	0.50	10.0
Uncle Ben's long grain rice (1360 gram)	1.25	1.25	1.15	1.25	1.27	1.15	9.6
Tabasco (2 ozs)	0.82	0.79	0.85	0.83	0.86	0.85	7.6
Mazola pure corn oil (one quart)		1.95	1.97	1.84		1.97	7.1
Mazola pure corn oil (one U.S. gallon)	6.25		6.45	6.45			3.2
Libby's tomato catchup (14 oz)	0.48		0.48		0.50	0.48	4.2
Cheez Whiz Cheese spread (8 ozs)	0.98		1.38	1.10	1.27	1.38	40.8
Vick's vaporub	1.29	1.34	1.40	1.38	1.05	1.40	33.3
Sani Flus (1 lb 4 oz)		0.65	0.68	0.68	0.68	0.68	4.61
Delmonte tomato catchup (397 gr)	0.49	0.49	0.47			0.47	4.3
Tang (510 gr)	1.92	1.90	1.92	1.98	1.99	1.92	4.7
Tang (765 gr)	2.73	2.45	2.49	2.75	2.49	2.49	12.2
Premium Crackers Unsalted tops (1 pound)		1.05	1.10	1.08	0.99	1.10	11.1
Colgate Super Size (8.75 oz)	2.45	2.45	2.45	2.45	2.40	2.45	2.1
Alcolado Glacial (0.473 liter)	1.35	1.42	1.45	1.50	1.50	1.45	11.1
Sunset Rice (4,54 kilo)	2.85	3.09	3.09	3.25	3.09	3.09	14.0
Camay toiletzeep	0.23	0.21	0.22	0.25	0.21	0.22	19.0

BON BINI II

voor een ander kaliber toeristen

Welkom, machtige oorlogsbodems van Uncle Sam,
Welkom, gij moedige Yankees, opvarenden van de GUAM;
Gij, onvolprezen Vietnamese vredebrengers
En onbaatzuchtige Dominikaanse ordeherstellers.
Wanneer Uw president onze buurlanden bezoekt,
Wordt hij bespuwd en door hongerlijdenden vervloekt,
En juist omdat U in de buurt niet elders terechtkunt,
Wordt U bij ons dit hartelijk welkom gegund.
Bovendien machtige Yankee, kent U zeker ook dit aspect:
U weet dat de hier groeiende werkloosheid en armoede onrust verwekt;
Roerige vakbondsleiders worden wel systematisch genekt,
Maar ja, waartoe is een Antilliaan in staat, die van honger verrekt?
Al hebben wij hier Jantjes op ons domein,
Die zorgen dat er geen revolutie kan zijn,
Toch blijkt onze premier Doctor Fein,
In zijn nopjes, dat jullie hier zo vaak zijn.
Corruptie en incompetentie in de hoogste regionen,
Herhaald gekonkel met overheidsmiljoenen;
Werkloosheid, honger, armoede; hoelang laat het volk dit over zich komen?
Welkom, Goede Yankee, laat dit volk van revolutie niet eens dromen.

De Kennedy-Ronde, Frankrijk en de onderontwikkelde landen

Begin 1962 lanceerde president Kennedy een voorstel dat de economieën van de Verenigde Staten, Engeland en de EEG drastisch zou stimuleren. Via een algehele verlaging van de invoerbelemmeringen (Kennedy-ronde) in het kader van de GATT, zou de hieruit resulterende vrijere handel tussen de landen van de Atlantische Alliantie een belangrijke vergroting van de economische groei en de welvaart brengen, en dus ook de politieke macht van het Westen.

Hiertoe trad medio 1962 de Trade Expansion Act in werking die de president machtigde om de bestaande invoertarieven op basis van wederkerigheid met 50% te verlagen

- en de tarieven op produkten waarin **de VS met de EEG samen 80% van de wereldhandel vergen** zelfs geheel af te schaffen (de z.g. dominant-supplier-volmacht).

Het enthousiasme waarmee dit Amerikaans voorstel in de meeste Westerse Rijke landen toegejuicht werd, wordt ons duidelijk indien we beseffen dat hoewel de handel tussen het Westen en het Zuiden (de onderontwikkelde gebieden) procentueel van groot belang is, deze toch ondergeschikt is aan de onderlinge handel tussen de rijke landen van het Westen. De Kennedy-ronde zou nu een enorme impuls geven aan deze intra-handel, dwz de handel tussen de VS en de EEG (plus Engeland).

Al spoedig bleek echter dat het enthousiasme geenszins algemeen was. Met name Frankrijk en de onderontwikkelde landen stonden nogal sceptisch tegenover dit groots amerikaans plan. Bij nader inzien, terecht!

I FRANRIJK

Het franse economisch denken dat meer gericht is op het streven om onder **gelijke** voorwaarden te concurreren met de VS, dan op Kennedy's conceptie van de expansie van de wereldhandel, leidde al gauw tot de ontdekking dat de Kennedy-Ronde weer een poging was van de VS om toegang te krijgen tot de veelbelovende markt van de EEG-landen en zodoende hun voorsprong op economisch gebied t.ov. de EEG te behouden. Deze voorsprong wordt immers steeds kleiner sedert de oprichting van de EEG in 1958, door de grotere economische groei en de betere betalingsbalanspositie van de EEG-landen. (De Sowjet-Unie vertoont sinds de 2e wereldoorlog overigens veel grotere groeipercentages: 7 á 8% per jaar. Het Westen (4 á 5%).

Frankrijk liet dan ook uitdrukkelijk weten het voorstel tot halvering van de invoertarieven niet voldoende te achten. Immers na genoemde halvering blijven er nog ruime niet-tariffaire invoerbelemmeringen bestaan in de VS in de vorm van belemmerende invoerformaliteiten, sanitaire invoervoorschriften, "buy-american" bepalingen, berekening van de invoerwaarde op basis van de beruchte "American selling price system", enz. Allemaal aanzienlijke belemmeringen van de export van EEG-produkten naar de VS.

Verder zorgt het probleem van de dispariteiten, ook na de halvering van de tarieven, voor een relatief sterke protectionisme in de VS. Het betreft hier het grote verschil in het patroon van de tarieven. De EEG kent gemiddeld lage en homogene invoerrechten, terwijl de VS selectieve en hoge invoerrechten toepassen zodat een halvering, de EEG-rechten over het algemeen onder de 10% zal brengen (wat protectionistisch nogal zwak is) terwijl de VS-tarieven relatief hoog blijven, ook na de halvering.

In overeenstemming met het streven naar gelijke concurrentie-mogelijkheden heeft Frankrijk tenslotte het concentratieprobleem naar voren gebracht. Het feit nl dat de Amerikaanse bedrijven groter en machtiger zijn dan de Europese, verschaft de Amerikaanse concentraties een groter concurrentie-positie op beide markten na de Kennedy-ronde, wat voor Frankrijk uiteraard onaanvaardbaar is.

Gezien dit reële gevaar van een Amerikaanse economische overheersing op de EEG-markt na de Kennedy-Ronde, is het danook onbegrijpelijk dat de andere 5 EEG-landen de franse visie niet uitdrukkelijker steunen. De EEG heeft zich sedert haar oprichting een belangrijke plaats veroverd **naast** de VS. De hiermee gepaard gaande sterkere "bargaining-power" zou grotendeels verloren gaan bij een aanvaarding van de Kennedy-Ronde op basis van de Amerikaanse voorstellen zonder rekening te houden met de Franse argumenten. Kennelijk overheersen er bij de overige 5 naast een kwalijke kortzichtigheid ook nog overwegingen van niet-economische aard zoals traditionele vriendschapsbanden en emotionele argumenten gebaseerd op de Marshall-hulp die destijds zo royaal gegeven werd.

II: DE ONDERONTWIKKELDE LANDEN.

Ondanks de vele leuzen die het tegendeel beweren zijn de voordelen van de Kennedy-Ronde voor de onderontwikkelde landen, op zijn zachtst gezegd, bijzonder twijfelachtig. Zoals gezegd is deze ronde in eerste instantie een afspraak tussen de Westerse landen betreffende de uitbreiding van hún onderlinge handel. In de koloniale tijd, toen de onderontwikkelde landen verlengstukken waren van hun respectievelijke moederlanden zou misschien een rechtstreekse voordeel voor deze gebieden erin ge-

zeten hebben. Nu zijn de onderontwikkelde gebieden echter louter toeschouwers, die moeten afwachten wat de grote economische blokken hun zullen toewerpen wanneer en indien het hun goeddunkt. Immers de onderhandelingen worden gevoerd door de "dominant-suppliers" (is de EEG en de VS) op basis van wederkerigheid. De onderontwikkelde gebieden (is het Zuiden) hebben heel weinig te bieden en derhalve ook weinig te verwachten.

Het is typerend voor de houding van de VS dat de Kennedy-Ronde-gedachte ontstaan is als reaktie op de felle oppositie van het Zuiden tegen de regels van de internationale handel. Deze oppositie groeit al jaren en uit zich in nogal drastische voorstellen om de slechter wordende economische posities van de onderontwikkelde gebieden te versterken. Welke zijn deze voorstellen? Om hierop antwoord te geven is het noodzakelijk een korte schets te geven van de ontwikkeling van de economische positie van deze landen.

Zoals bekend, zijn de onderontwikkelde landen voor hun inkomsten afhankelijk van de export van grondstoffen en land- en mijnbouwprodukten (gemiddeld 80% van hun export). De opbrengsten hiervan blijken heel erg te schommelen. Tijdens de 2e Wereldoorlog waren de prijzen van deze produkten b.v. hoog, zodat de grootste gebieden in staat werden gesteld een zekere graad van industrialisatie door te voeren (o.a. Mexico, Venezuela, India). Na de oorlog vond er een sterke daling van de prijzen plaats en werden deze jonge industrieën bovendien bedreigd door de substitutie-goederen uit de ontwikkelde landen. Van belang is hierbij dat de onderontwikkelde landen zich na de 2e Wereldoorlog bewust werden van hun achterstand en armoede en naar alle mogeljke middelen gingen zoeken om een snelle economische groei te realiseren. Bijna altijd leidden deze pogingen echter tot betalingsbalans moeilijkheden, immers de behoefte aan import-goederen bleef groter dan de beschikbare middelen om deze te bevredigen. Als antwoord hierop werd de import-substitutie-gedachte gelanceerd en toegepast, wat echter de moeilijkheden maar gedeeltelijk oploste. Enerzijds bleek de gewenste valuta-besparing maar heel gering te zijn omdat de substitutie van de import afhankelijk bleek te zijn van ingevoerde onderdelen die ook betaald moeten worden. Anderzijds leidde het gebrek aan efficiente ondernemers en de kleine markten tot relatief hoge kosten per eenheid, zodat de concurrentie-positie onder de heersende internationale regels, nogal zwak was.

Het werd aldus steeds duidelijker dat zelfs het noodzakelijk minimum-groeipercentage voor het geleidelijk overwinnen van de armoede, niet gehaald zou worden, immers ook de traditionele hulpverlening door het buitenland en particuliere investeringen die de moeilijkheden hadden kunnen verhelpen, namen geleidelijk af. De, in een bui van geestdriftig optimisme, aangeboden hulp tot een bedrag van 1% van het nationaal inkomen is nooit werkelijkheid geworden.

Het hierboven genoemd noodzakelijk groeipercentage wordt als minimaal geclassificeerd omdat wij moeten bedenken dat het om een percentage gaat (5%) waarbij het de onderontwikkelde landen 80 jaren zou kosten om de huidige welvaart van West Europa, en nog een 40 jaar om de welvaart van de VS te bereiken (aldus een rapport van de VN).

Het gevolg van al deze moeilijkheden was dat het Sowjet-blok, gesteund door een enkel ander land zoals Brazilië, gedurende een aantal jaren geijverd heeft om binnen het kader van de Verenigde Naties (i.t.t. de K.R. die in het kader van het GATT, een overlegorgaan, gelanceerd werd) tot een Wereldhandelsconferentie te komen, die naast de problemen van de wereldhandel ook de economische problemen van de onderontw. landen zou behandelen. Dit werd uiteraard niet gewaardeerd door het Westen en men ging er dan ook niet op in.

In juni 1962 werd op een vergadering van de Comecon weer een voorstel dienaangaande gedaan. In juli werd op een persconferentie van de neutralistische staten in Cairo dit voorstel gesteund en tenslotte op het eind van 1962 door de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties goedgekeurd. Pas toen gebleken was dat de onderontw. landen van Latijns Amerika, Afrika en Azie met het voorstel van de Sowjet Unie instemden, hebben de Westelijke landen hun taktiek gewijzigd en zich akkoord

verklaard met het houden van deze conferentie.

De Conferentie (UNCTAD: United Nations Conference on Trade and Development) vond plaats begin 1964 te Géneve en al spoedig begonnen de Westelijke landen onder leiding van de VS, spijt te krijgen van hun beloofde steun. Het bleek nl dat de onderontw. landen van de gelegenheid gebruik wilden maken om al hun grieven, teleurstellingen en ontevredenheid met de traditionele gang van zaken, wereldkundig te maken.

Zij wensten een onconventionele aanpak, aangepast aan de vraagstukken van **hun** handel met het Westen en bekommerden zich niet om de tradities van de Westelijke handel, die altijd bijzonder voordelig zijn geweest voor het Westen maar geen rekening hielden met de economische structuur van de onderontw. landen. Hun stellingen, meesterlijk uiteengezet in het rapport van Dr. Raul Prebisch, de Sekretaris-Generaal van de Conferentie, laten hierover geen twijfel bestaan.

Zij stellen voor een drastische wijziging van de traditionele spelregels van de Internationale Handel door te voeren:

—De regulerende funktie van de prijs t.a.v. vraag en aanbod wordt opzijgezet en men eist grondstoffenovereenkomsten met stabiele prijzen op hoog niveau, teneinde de inkomsten van de grondstoffenexporterende landen te verzekeren.

—De non-discriminatie regel, hoeksteen van de GATT, die stelt dat gelijke invoerrechten voor de geimporteerde goederen moeten gelden, onafhankelijk van het land van herkomst, houdt geen rekening met de precaire economische struktuur en de zwakke konkurrentie-positie van de onderontw. landen. Deze regel wordt danook alszijnde oneerlijk overboord gegooid door het voorstel om tariefpreferenties toe te staan voor industriële export-produkten van de onderontw. landen. Het argument van Prof. Harry G. Johnson dat dit voorstel ondersteunt is uniek: "Is non-discriminatie economisch wel verstandig?", vraagt hij zich af. "Politiek is het toegestaan onderscheid te maken tussen inwoners van het eigen land en alle inwoners van het buitenland door het heffen van invoerrechten (is diskriminatie). Waarom mag er dan om politieke redenen géén onderscheid gemaakt worden tussen buitenlanders? In het verleden is dit toegestaan! Zowel de Commonwealth landen als de geassocieerde gebieden van de EEG genieten preferenties bij het uitvoeren naar Westerse markten. Men heeft de plicht aanvaard om de onderontw. landen te helpen in hun zo noodzakelijke economische groei, waarom dan geen preferenties verlenen aan deze landen?"

Met andere woorden zou men het zo kunnen stellen: Het ethisch principe in de non-discriminatie regel is het principe dat gelijken als gelijken be-

handeld moeten worden; het is echter een feit dat in de internationale economische verhoudingen ontwikkelde en onderontwikkelde landen geen gelijken zijn!! Prof Johnson stelt dan ook dat er met behulp van deze regel een diskriminatoire non-diskriminatie tegen de onderontwikkelde landen wordt gevoerd.

—Het traditionele beleid gericht op financieel evenwicht, een grondbeginsel van de politiek der Westerse landen, wordt als niet relevant opzijgezet door het eisen van een Compensatoire finansiering voor de toenemende daling van de exportopbrengsten van de onderontw. landen. M.a.w. een beleid gericht op financieel evenwicht is onmogelijk voor de onderontw. landen, gezien de voortdurende verliezen die geleden worden bij het exporteren naar het Westen. Deze verliezen komen het Westen ten goede en dus eist men een tegemoetkoming. Drs. P. A. Cornelisse (E.S.B. 1 april '64) spreekt zelfs van "restituties", wat de rechtvaardige bedoeling volgens hem beter dekt.

—Tenslotte wordt de reciprociteit (d.i. de vereiste wederkerigheid bij het verlagen van tarieven), de algemeen aanvaarde regel in het GATT, niet van toepassing verklaard door te verwijzen naar de grote invoerbehoefte der onderontw. landen, die automatisch een voldoende reciprociteit zou garanderen. Overigens hebben de onderontw. landen, zoals gezegd heel weinig te bieden en dus weinig te verwachten van deze regel.

Het belangrijkste van de hier genoemde voorstellen is uiteraard het vraagstuk van verlening van tariefpreferenties aan de invoer van industriële goederen uit de onderontw. landen op de Westerse markten. Prebisch stelt in zijn rapport, dat een behoorlijke industrialisatie en uitbreiding van de export van landbouwprodukten, onmogelijk wordt gemaakt voor de onderontw. landen, door de protectionistische tarieven van het Westen.

Wil men de onderontw. landen in hun ontwikkeling helpen, dan zal men hetzij meer hulp moeten verlenen, hetzij de import uit onderontw. gebieden moeten vergemakkelijken door de importtarieven en accijnzen op produkten uit deze landen te verlagen. Nu een uitbreiding van de hulp, politiek niet haalbaar blijkt te zijn, zijn de genoemde preferenties de enige manier om het tekort te verkleinen dat door de Verenigde Naties op $20.000 miljoen wordt geschat tegen 1970, de z.g. "external gap".

De standpunten bleken echter op de UNCTAD Conferentie zo verschillend te zijn dat het onmogelijk was één front te vormen om de voorstellen kracht bij te zetten. De onderontw. landen zelf waren verdeeld wegens de verschillende economische belangen. Immers een gedeelte geniet reeds preferenties hetzij door hun lidmaatschap van de Commonwealth, hetzij doordat zij geassocieerde gebieden zijn van de EEG. (Resultaat van het Divide et Empera politiek van het Westen? Ook in Latijns Amerika en het Caribisch gebied zullen pogingen om tot een economische blokvorming te komen gedwarsboomd worden door het feit dat er geassocieerde gebieden van de EEG en semi-geassocieerde gebieden van de VS voorkomen.) (Zie Kambio Jrg. II, nr. 3).

Deze gepriviligieerde groep van landen wenst in ieder geval hun voorsprong op de overige onderontw. landen te behouden en wil slechts meedoen indien ook de VS preferenties toestaat. De meeste Westerse landen waren vóór het principe van preferenties, op voorwaarde echter dat de VS ook haar markt zou openstellen voor preferentieel behandelde onderontw. landen. Door de felle Noordamerikaanse tegenstand, die gelijke concurrentie-kansen op haar markt onaanvaardbaar vindt, is er dan ook niets terecht gekomen van een gemeenschappelijk standpunt op deze conferentie.

De sterkste amerikaanse argumenten waren dat er geen concreet bewijs bestaat dat preferenties de onderontw. gebieden op enigerlei doeltreffende manier zouden helpen en verder dat de kosten van deze vorm van hulp momenteel veel groter zijn dan de traditionele hulpbronnen. Deze argumenten worden echter volkomen ontzenuwd door hun eigen landgenoot, Prof. H. G. Johnson, die in een artikel in de Lloyd's Bank Review stelt en aantoont dat preferenties een grotere invloed hebben dan men vermoedt. De relevante faktor, de mate van protektie van de toegevoegde waarde t.g.v. tarieven, wordt al te vaak over het hoofd gezien. Verder stelt hij dat de traditionele aanpak in feite een diskriminatie tegen de onderontw. landen inhoudt. Prof. Johnson toont overigens ook aan dat de VS en Engeland het GATT in het verleden misbruikt hebben om o.a. de textielproduktie van India te beperken in plaats van te reguleren. Terwijl dit juist één van de weinige industrietakken is waarin de onderontw. landen zich een concurrentie-positie hebben veroverd.

Optimisten zullen ongetwijfeld veel moed kunnen putten uit het feit dat de VS, onder druk van de Latijns Amerikaanse landen, geleidelijk aan hun dogmatisme schijnen los te laten en een pragmatischer koers willen volgen. Dit zou afgeleid kunnen worden uit de steun die de VS beloofd hebben aan een OECD-studie van de mogelijkheden en moeilijkheden van handelspreferenties voor onderontw. landen. Wij blijven echter pessimistisch en kunnen slechts hopen dat de onderontw. landen dit ook blijven. Slechts door het vormen van één gemeenschappelijk front kan de "bargaining power" van deze gebieden vergroot worden en kan het Westen gedwongen worden om rechtvaardiger politiek te voeren. Zolang dit niet wordt ingezien en daarnaar gehandeld, zal er geen einde komen aan de onrechtvaardige en immorele toestanden die de huidige wereld kenmerken.

Het 19e eeuwse "Sociale Vraagstuk" dat slechts na de opkomst van de vakbonden en het Socialisme geleidelijk aan is verwaterd, herhaalt zich momenteel op wereldniveau. O.i. kan slechts een gemeenschappelijk optreden van de onderontwikkelde landen en het Socialisme ook dit "Sociale Wereldvraagstuk" oplossen.

◆

BOEKBESPREKING

Jagan, Cheddi: The West on Trial, my fight for Guyana's freedom, London, Michael Joseph, 1966, 471pp

British Guiana werd op 26 mei 1966 onafhankelijk. Dit land —in de Antilliaanse volksmond beter bekend als B.G. en Demerara (een distrikt in B.G.)— kreeg officieel de naam Guayana en vormde het derde caraibische gebied, dat sinds de oorlog de staatkundige zelfstandigheid verwierf. Aangezien Guiana in de jaren '64 en '65 door de wereldpers systematisch gebombardeerd werd tot een land dat voornamelijk gekenmerkt wordt door rassentegenstellingen, zullen diegenen, die met argusogen de bloedige relletjes op t.v. hebben gevolgd en graag meer feitelijke informatie zouden willen ontvangen, met belangstelling hebben uitgekeken naar een werk waarin de recente ontwikkelingen worden beschreven. Het onderhavige boek van Jagan komt dan ook ruimschoots aan deze behoefte tegemoet.

Jagan heeft geen autobiografie geschreven, ofschoon hij in de eerste hoofdstukken —dat overigens het meest zwakke deel van zijn boek is—, iets over zijn persoonlijk leven uit de doeken doet. Het is veel meer een stuk geschiedschrijving van de partij van Jagan, de People's Progressive Party (PPP) geworden en bijgevolg ook van de hele periode waarin voor onafhankelijkheid is gestreden, omdat juist de PPP de koloniale verhoudingen op de helling heeft gezet.

In een tijd met een zeer beperkt kiesrecht en een type parlement waarin de meeste leden benoemd werden, richtte Jagan e.a. de voorloper van de PPP op: de Political Affairs Committee (1946). Het idee van de klassestrijd deed zijn intrede in Guiana, die tot dan toe slechts door suikerbaronnen en de ALCOA beheerd en door bemiddelende engelse kolonialen geregeerd werd. Er werden in dit land, om een voorbeeld te noemen, geen royalties geheven op bauxiet, ofschoon het (samen met Suriname) de grootste bauxiet producent ter wereld was. Om de arbeiders onder deze omstandigheden aan bod te laten komen, werden dan ook vakbonden opgericht die bepaald een strakke organisatie moesten vertonen om de bezittende klasse en haar monopolies te doorbreken. In alle gebeurtenissen die daarom in Guiana ná de Tweede Wereldoorlog plaatsvonden, spelen de vakbonden een zeer voorname rol, terwijl de voornaamste politieke partijen rechtstreeks uit de bonden voortkwamen. Bij de oprichting van de PPP in 1950 hadden de leiders van deze partij (o.a. Jagan en Burnham) zich reeds jaren in allerlei arbeidersaangelegenheden verdienstelijk gemaakt.

Jagan gaat in zijn boek uitgebreid in op de akties die buiten het parlement-in-naam georganiseerd werden naar aanleiding van konstitutionele kwesties die in het parlement behandeld werden. Persoonlijk is Jagan er dan ook altijd van uitgegaan dat het wetgevend orgaan voortdurend in kontakt met het volk gebracht moet worden en omgekeerd, en aan de verwerkelijking hiervan heeft hij gewerkt vanaf 1949 toen hij voor het eerst in het Parlement werd gekozen. Bij de eerste algemene verkiezingen, zonder restrikties op het aktief kiesrecht, in 1953, bleek dan ook dat 74,8% van de kiesgerechtigden hun stem hadden uitgebracht. De PPP won hierbij 18 van de 24 zetels. Vanaf 1953 ook heeft de PPP zijn positie als grootste partij weten te handhaven —een feit dat men te snel vergeet—, want in 1957 won de PPP in 9 van de 14 distrikten en in 1961 werden 20 van de 34 zetels bezet en zelfs in 1964 werden 45,8% van de stemmen op de PPP uitgebracht. Dat Jagan en de zijnen ná 1964 niet meer in de regering konden terugkeren is het direkte gevolg van de wijzigingen in het kiessysteem dat Engeland had ingevoerd, bevreesd als de engelsen waren om een onafhankelijk Guiana onder de regering Jagan mee te maken.

De vrees van Engeland, en op de achtergrond de angst van de V.S., gold met name ten aanzien van de niet-verbondenheidspolitiek die de PPP onder leiding van Jagan op het internationale vlak bedreef. Handelsovereenkomsten met Cuba, bezoeken aan Oost Duitsland en het bijwonen van kongressen van de Derde Wereld, waren blijkbaar zaken die Engeland niet aanvaardbaar achtte. In dit verband gaat Jagan uitgebreid in op de huichelachtige houding van de Labour Partij in Engeland, die tegenover deze westindische kolonie precies dezelfde houding aannam als de konservatieve partijen, en hun zogeheten socialistische visie blijkbaar niet buiten het eiland Engeland konden dulden.

Het spreekt van zelf dat in dit werk ook de nodige details naar voren worden gebracht. De breuk tussen Jagan en Burnham, de houdingen van de verschillende gouverneurs in de kwestie van onafhankelijkheid, de cynische afwachtende houding van de politieautoriteiten tijdens de onlusten, de arrestaties van politici, de botsingen tussen de negers en indiërs, de afwachtende houding van Washington, inzake hulpverlening, de algemene en niet-algemene stakingen, enz. enz. Zelfs indien men deze details niet helemaal wil aksepteren zoals zij beschreven zijn omdat hier een politicus aan het woord is die zeer nauw bij alles betrokken is geweest, dan biedt The West on Trial toch nog een overzicht van de belangrijkste faktoren die de onafhankelijkheidsstrijd in Guiana hebben gekenmerkt. Een kolonisator, die mede onder druk van de V.S., allerlei listen uitdenkt om de onafhankelijkheid uit te stellen. Een socialistische partij, die als grootste partij in de kolonie voor onafhankelijkheid vecht.

Een van de belangrijkste konklusies die Jagan aan het einde van zijn boek trekt, en die volgens ons ook geldt voor een figuur als Da Costa Gomez hoewel deze niet zolang aan de macht is geweest, is wel het volgende: "...it would seem that perhaps we should not have stayed in the government for such a long period without real power, without the independence the British government refused to concede — we had responsibility without power". Het loont niet om voor onafhankelijkheid te vechten en tegelijkertijd mee te werken aan een overgangsperiode. En dit laatste is niet alleen waar voor Guiana.

Openbare Leeszaal en Boekerij
Wilhelminastraat
ARUBA